

Bara vara vanlig?

En storyline om HBT, heteronormativitet och sexuell läggning.
Sanna Ranweg, 2006, för projektet ”Under ytan”

Berättelse	Nyckelfråga	Aktivitet	Organisation	Material	Produkt	Lärande
1. Familjen	Hur kan en familj se ut?	Brainstorm i grupp, kring hur olika familjer kan se ut.	Grupp om 4-5 elever			En första introduktion för att landa i berättelsen.
		Läraren samlar in och listar gruppernas olika förslag.	Helgrupp	Blädderblock	Listor	Att använda sig av elevernas förförståelse och identifikation.
	Vad tänker ni kännetecknar en vanlig familj? Vad är det som gör att ni anser den vara vanlig?	Diskussion i elevgrupperna. Varje grupp tar fram 3 förslag på vad de tycker kännetecknar en vanlig familj. Läraren samlar in och listar elevernas förslag.	Grupp om 4-5	Blädderblock	Lista skriven på gul kartong.	Kommunikation, dialog. Normativitet och kultur.
	Finns det ovanliga familjer? Hur kan de se ut? Varför tycker ni att de är ovanliga?	Kort diskussion parvis och sedan i helklass. Läraren listar förslagen och ställer följdfrågor.	Parvis Helgrupp	Blädderblock		Samtal om attityder och normer.

Berättelse	Nyckelfråga	Aktivitet	Organisation	Material	Produkt	Lärande
	Hur ser er familj ut?	Skapa familjer. Gruppen av elever beslutar sig för hur deras familj ska se ut. Varje elev skapar varsin person i familjen. Läraren visar med en stödjande mall proportionerna på karaktärerna.	Familjegrupp 4-5 Individuellt	Papper, lim, sax, garn- och tygrester	Karaktär tillverkad i papper. Sätts upp på väggen.	Bildskapande och föreställande.
	Vem är denna person i familjen? Vad finns det för olika egenskaper?	Skriv en biografi och bifoga den till karaktären. Namn, ålder, sysselsättning, tre egenskaper, intressen. Lista så många egenskaper ni kan komma på i klassen.	Individuellt Grupp och sedan helklass	Papper, penna Blädderblock	Biografi att bifoga karaktären. Lista med egenskaper	Begrepp och ord kring egenskaper och personlighet.
		Presentera familjerna inför klassen. Det här är...	Helgrupp		Karaktärerna som ingår i berättelsen.	Muntlig framställning
	Kan det vara en fördel att leva i en vanlig/ovanlig familj? Vilka är de fördelarna/nackdelarna?	Grupperna diskuterar och skriver ner viktiga synpunkter. Eleverna skriver fyra pratbubblor om fördelar och nackdelar med att vara en vanlig och en ovanlig familj. Sätt upp pratbubblorna tillsammans med figurerna på väggen.	Familjegrupp 4-5	Pastellfärgat papper i C5 format, tuschpennor, sax, häftmassa	Pratbubblor att bifoga till figurerna på väggen.	Träning i samtal och samarbete. Attityder och normer. Synliggörande av vad det kan innebära dels när man bryter mönster och dels när man anpassar sig.

Berättelse	Nyckelfråga	Aktivitet	Organisation	Material	Produkt	Lärande
Varför familj?	Varför tror ni vi bildar familjer? Vad är det som gör att människor vill leva tillsammans? Kan du använda färger och former för att visa vad din karaktär tänker och känner om detta?	Måla en bild om hur du tror din karaktär tänker om detta att bilda familj. Gemenskap, kärlek, ekonomi, föda barn, fostra barn? Berätta i grupperna om hur din person tänker.	Individuellt Individuellt och grupp	Ritpapper, pastellkritor	Bilder som berättar om känslor.	Bilden som förstärkning i kommunikation och språk.
	Hur låter dikten som skrivs till bilden?	Varje elev skriver en dikt om kärlek, ensamhet, gemenskap el dyligt utifrån sin bild.	Individuellt	Skrivpapper, penna, dator	Dikter gärna utskrivna på fint papper.	Genreskrivning, dikt och känsla.
		Läs upp dikterna i grupperna eller inför klassen.	Individuellt		Framträdande	Muntlig framställning
2. Hyreshuset		Läraren har förberett en stor skiss på väggen, ett hyreshus. De här familjerna bor i samma trappuppgång.				
	Hur ser er familjs vardagsrum ut? Vad är viktigt för din person att ha i rummet?	Skapa ett vardagsrum i 2-dimensionellt A3-format. Klipp ut bilder ur reklam kataloger och möblera i collageform. Perspektivet blir från sidan sett och oproportionerligt men ger möjligheten att prova ett spännande sätt att arbeta med bild.	Familjegrupper 4-5.	Kataloger, reklam från möbelvaruhus, el-kedjor, teknikvaruhus, lim, sax, vitt A3-papper	Collagebilder	Samarbete, bild och collageteknik

Berättelse	Nyckelfråga	Aktivitet	Organisation	Material	Produkt	Lärande
	Vem bestämmer i er familj om hur det ska se ut i vardagsrummet? Är det någon skillnad på vad som är viktigt för barn/ kvinnor/män? Varför tror ni att det är så?	Diskutera om vem som bestämmer i familjen om vilka möbler, gardiner, apparater som ska finnas, och varför det är på det sättet. Varje grupp skriver några punkter på ett färgat ark.	Familjegrudder 4-5.	Papper, penna	Färgade ark med attityder	Könsroller, familjeliv och relationer.
	Hur kan det låta när de diskuterar i familjerna?	Grupperna gör korta rollspel, dialoger som spelas upp för de andra. Kan göras som en statusövning.	Familjegrudder 4-5 alternativt parvis.		Korta rollspel som gestaltas utantill	Kroppsspråk, rollspel, dialog, drama som kommunikations form.
3. Nya grannar		Läraren har förberett att det flyttar in en familj med nya grannar i trappuppgången. Det är ett par av samma kön, två män och två barn som flyttar in.				
	Vad tänker och känner personerna i din familj när de får höra talas om det här?	Diskussioner i familjegrudderna utifrån vad deras personer tänker och känner. Samtala och lista tankar och känslor i helklass utifrån hur de har diskuterat i grupperna.	Familjegrudder 4-5 Helklass			Samtal om sexuell läggning, att sätta ord på tankar och värderingar

Berättelse	Nyckelfråga	Aktivitet	Organisation	Material	Produkt	Lärande
	Hur kan olika känslor se ut?	Gör en skulpturövning där varje grupp får gestalta en känsla som dykt upp. Diskutera det ni ser.	Familjegrupp 4-5		Gestaltade känslor	Drama och gestaltning, kroppsspråk.
4. Information	Vilka frågor dyker upp hos din karaktär? Vad vill den veta mer om och ta reda på om olika sexuell läggning?	Varje elev funderar en stund och sedan listar läraren frågeställningar som dyker upp. Familjemedlemmarna söker reda på fakta som tvärgruppsredovisas.	Enskilt Helklass Grupp, parvis eller enskilt arbete.	Internet, litteratur, dagstidningar, intervjupersoner	Fakta material om HBT	Begrepp, ordkännedom, historik, lagar, nyheter om HBT. Hitta till hemsidor och material som rör dessa frågor.
	Vad har de andra familjerna lärt sig om detta?	Eleverna sätter sig i tvärgrupper och delger de andra sina insamlade kunskaper.	Tvärgrupper 4-5		Nedskrivna fakta.	Kunskapsförmedling för att befästa lärandet. Utveckla dialog och samtal.
5. Händelse		En eftermiddag när familjerna kommer hem är det klottrat på ytterdörren med svarta bokstäver. ”Böjvävlar – passa er”.				
	Vad tänker familjerna och vad vill de göra?	Diskutera i grupperna och samtala om det som hänt.	Familjegrupper			Empati, ord på känslor och attityder.

Berättelse	Nyckelfrågor	Aktivitet	Organisation	Material	Produkt	Lärande
	Vad tror ni det är som gör att vissa människor hyser agg mot homosexuella? Vad tror du det är som gör att vreden går över till våld? Tror du det är skillnad på hur tjejer och killar reagerar och agerar i sådana här situationer? Vad tror du det beror på? Vad betyder det att kalla någon böghävel? Vad menar man egentligen, när man använder det ordet?	Grupperna väljer en fråga som de vill diskutera och fördjupa sig i. Prata om homofobi och hatbrott och hur det kan uppstå. Samtala om våld och hur det tar sig uttryck i vårt samhälle.	Kill- och tjejgrupper	Papper, penna, dator	Faktablad med reflektioner.	Hur våld tar sig olika uttryck och varför det uppstår. Språkbruk, ord och begrepp. Hur kränkningar fungerar. Könsroller. Kunskaper om hur homofobi och hatbrott kan uppstå.
	Hur tänker familjemedlemmarna om att skydda sig mot våld? Vad vill de lära ut till sina barn om vad man kan tänka på för att skydda sig?	Samtala i familjegrupperna och lista.	Familjegrupper	Blå kartongark	Fakta om självförsvar	Självförsvar och vikten av att bygga upp handlingsberedskap och självaktning.

Berättelse	Nyckelfrågor	Aktivitet	Organisation	Material	Produkt	Lärande
6. Expert, Avslutning, utvärdering	Har vi frågor kvar som vi inte fått svar på? Vad har du lärt dig under det här arbetet som varit nytt för dig? Vilken del i arbetet har varit intressant? Är det någonting som gjort att du har en annan syn på vanligt/ovanligt? Sexuell läggning? Könsroller?	Bjud in någon expert från exempelvis RFSL som kommer och svarar på frågor. Eleverna visar upp sina arbeten. Utvärdera arbetet tillsammans med eleverna. Eleverna sitter först i sina familjegrupper och samtalar ca 15 min. Sedan skriver de individuellt en utvärdering med reflektioner.	Helgrupp	Intervjuperson, expert	Hela storylinen visualiserad på väggen.	Skriftliga och muntliga reflektioner. Befästade av kunskaper.